

МОЖЛИВІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ МАРКЕТИНГОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

**БУРЯК Є.В., К.Е.Н., КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО**

У статті визначено основні напрями щодо можливої оптимізації маркетингових процесів на підприємствах агропромислового комплексу.

The article deals with the determination of the main trends concerning possible optimization of marketing processes at enterprises of agricultural complex.

Постановка проблеми. В умовах циклічних ринкових перетворень, наявної безпеки продовольчого ринку, проблема оптимізації маркетингової складової є більш ніж актуальною. Підприємства агропромислового комплексу, зокрема виробники сільськогосподарської продукції, постійно стикаються з проблемою неможливості швидкого та комплексного реагування на зміни кон'юктури в Україні та світі. Постає питання необхідності застосування збалансованої системи маркетингових перетворень в тому числі і на основі сучасних методів контролю та управління бізнесом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Г. Багісв, А. Войчак, А. Вайман, С. Гаркавенко, І. Герчікова, П. Зав'ялов, А. Павленко, Ф. Котлер, Б. Берман, М. Брук, Х. Гренросс, Д. Гарст, Ж. Ламблен та інші дослідники у своїх працях розкрили питання побудови концепції загальних принципів маркетингового забезпечення, формування механізмів ринкових перетворень. Разом з тим, у працях вітчизняних вчених, зокрема М. Коденської, В. Гончарова, М. Маліка, П. Каблука, В. Савчука, М. Пархомця, О. Шкільова та інших, дістали розвитку прикладні аспекти ринкового формування та розвитку агропромислового сектору економіки.

Постановка задачі. Постає необхідність визначення основних напрямків дієвих механізмів перетворень на вітчизняних агропромислових підприємствах.

Матеріали дослідження. Як показує досвід провідних

підприємств, швидкі зміни аспектів виробничо-господарської діяльності забезпечують успіх у конкурентному середовищі. Це досягається в тому числі і завдяки наявності передових технологій і сучасним формам ведення бізнесу.

Впродовж останніх років суттєво змінилися економічні умови реалізації конкурентної політики. Наявні значне підвищення ролі нововведень в економічному розвитку та швидкі технологічні зміни. Розвиток аграрного ринку вимагає злагодженого функціонування ринкових механізмів, створення необхідної інфраструктури, яка б реагувала на зміни кон'юнктури ринку, інформувала про це товаровиробників і визначала конкурентоспроможність їх продукції. Підвищення рівня конкурентоспроможності має враховувати як зазначені особливості глобального економічного середовища, так і реальний стан справ у вітчизняній економіці в наведеному аспекті [2].

Відомо, що діяльність сільськогосподарських підприємств складається з величезної кількості повторюваних виробничих процесів, кожен з яких представляє собою послідовність дій і рішень, спрямованих на досягнення певної мети. Цілком очевидно, що ефективність діяльності, її прибутковість, конкурентоспроможність і вартість значною мірою визначається ефективністю реалізації відповідних процесів.

Для забезпечення прискореного вирішення проблем безпеки сучасного продовольчого ринку і формування конкурентоспроможного аграрного, необхідні цілеспрямоване відтворення й модернізація агропромислового виробництва на прогресивній техніко-технологічній основі та раціональне використання ресурсного потенціалу вітчизняного АПК. Це стосується, насамперед, матеріально-технічної бази аграрного виробництва, без нарощення й оновлення якої з використанням сучасних досягнень науково-технічного прогресу і формування досконалої, ефективної та енерго-, ресурсо- й природозберігаючої системи машин і механізмів в усіх аграрних підприємствах практично неможливо вирішити зазначені завдання.

Одним з перспективних напрямів можна вважати процедуру застосування «реінжинірингу», як дієвого метода перетворення діяльності підприємства шляхом докорінної перебудови підходів в його роботі та прискорення реакції на зміни у кон'юнктурі ринку

агропромислової продукції.

Автори ідеї М. Хаммер і Дж. Чампі у своїй роботі «Рейнжиніринг корпорації: маніфест для революції в бізнесі» визначили рейнжиніринг як «фундаментальне переосмислення і радикальне перепроєктування бізнес-процесів для досягнення істотних поліпшень в таких ключових для сучасного бізнесу показниках результативності, як витрати, якість, рівень обслуговування і оперативність» [1].

Окрім того, необхідно пам'ятати, що об'єктом рейнжинірингу є не організації, а процеси. Компанії піддають рейнжинірингу не свої відділи продажів або виробництва, а роботу, виконувану персоналом цих відділів [3].

В свою чергу, формування кон'юнктури агропродовольчого ринку має впливати на діяльність підприємств та індивідуальних товаровиробників шляхом встановлення наявності попиту і пропозиції на товар, що дасть змогу визначати його необхідну кількість, рівня цін та можливих каналів збуту. Саме перепроєктування і рейнжиніринг виробничо-господарських процесів може дозволити організації створити можливості для більш тісної взаємодії між постачальниками та замовниками [7].

Розглянемо, як приклад, діяльність виробничого сільськогосподарського кооперативу ім. Ватутіна с. Петрівка Хорольського району. Серед господарств Хорольського району ВСК ім. Ватутіна посідає провідне місце, як надійне, рентабельне та процвітаюче господарство.

Основною метою діяльності кооперативу є задоволення потреб населення та держави в сільськогосподарській продукції та отримання доходу в інтересах засновників. Предметом діяльності кооперативу є виробництво, зберігання та реалізація сільськогосподарської продукції; надання транспортних та комунально-побутових послуг членам кооперативу та іншим громадянам; оптова та роздрібна торгівля продукцією власного виробництва.

Продукція кооперативу конкурентоздатна та користується попитом у населення. Проте, в ході своєї діяльності в кооперативі виникають певні проблеми, які стримують його подальший розвиток. Визначальними є питання управління діяльністю підприємства на основі інформаційної бази. Автоматизація і

застосування передових світових технологій у сільськогосподарських підприємствах є дуже актуальними та важливими аспектами сьогодення. Так, начальник аналітичного відділу компанії “ААА” Марія Колесник вважає, що сучасні ферми, які застосовують прогресивні технології, працюють з рентабельністю 25–30 %, а збудований з нуля тваринницький комплекс окуповується за три роки [4].

У результаті проведених досліджень виробничо-господарської діяльності сільськогосподарського кооперативу було виділено наступні бізнес-процеси що потребують першочергового розв’язання: по-перше, впровадження оновленої інформаційної системи для бухгалтерських розрахунків; по-друге, використання мережі Інтернет для пошуку клієнтів та постачальників (табл. 1).

Таблиця 1

Участь відділів у головних бізнес-процесах

Найменування процесу	Залучені відділи
Впровадження нової інформаційної системи для бухгалтерських розрахунків	Бухгалтерія
Використання мережі Інтернет для пошуку клієнтів та постачальників	Технічний відділ, відділ збуту

На основі визначених бізнес-процесів доцільно застосовувати стандартні блок-схеми (рис. 1, рис. 2), яка дасть змогу описати наслідки від впровадження змін.

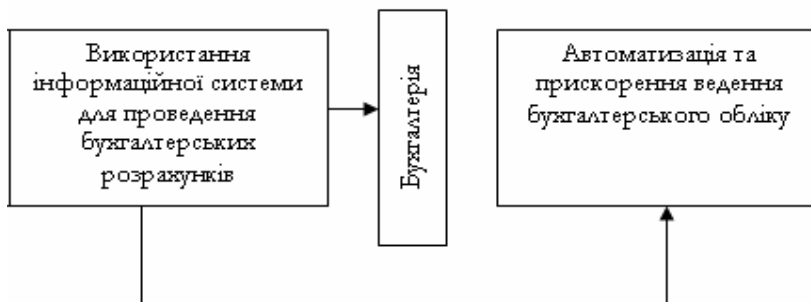

Рис. 1. Ефективність використання інформаційної системи для бухгалтерських розрахунків

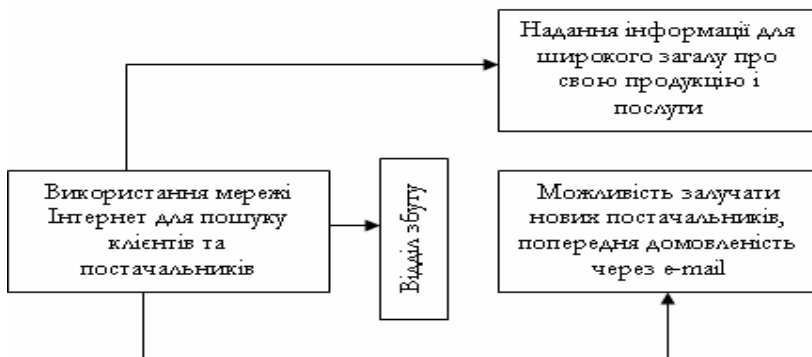

Рис. 2. Ефективність використання мережі Інтернет

На основі блок-схем (рис. 1 і рис. 2), можна зробити висновок, що використання інформаційних систем та мережі Інтернет покращить становище господарства, відбудеться оновлення раніше застарілих бізнес – процесів.

Отже, виходячи з розглянутого матеріалу та проведених досліджень можна зробити висновок, що реінжиніринг виробничих процесів дає позитивні результати, виявляється рушійною силою маркетингових перетворень, виконує роль засобу організації роботи складових частин підприємства. Відповідно з метою підвищення рівня конкурентноздатності, на підприємствах агропромислового комплексу доцільним є введення розробленої концептуально гнучкої та водночас дієвої системи управління.

Основними принципами дієвості має бути комплексне управління витратами, визначення собівартості фінансових послуг, створення центрів відповідальності, складання бюджетів фінансових операцій та здійснення контролю за їх виконанням та здійснення стратегічного планування діяльності підприємств агропромислового комплексу [5].

Не слід також забувати, що провідну роль в процесі маркетингового забезпечення конкурентоспроможності аграрної продукції відіграють інформаційні технології, які на сьогодні зробили великий крок у своєму розвитку і є не тільки засобом здійснення, а й концептуальною основою для прийняття нової організації роботи підприємства [6].

Висновки. В сучасних умовах розвитку маркетингового середовища агропромислового сектору економіки України задля формування ефективного аграрного ринку визначальними є питання забезпечення ефективності наявних підприємницьких утворень, їх конкурентноздатності та дієвості системи управління. Визначене завдання є доволі складною справою, оскільки вимагає вирішення багатьох суперечливих питань починаючи від збереження цивілізованих конкурентних відносин та потреби нарощування агропромислового виробництва і завершуючи потребою підтримки внутрішньої конкуренції з виваженим захистом вітчизняного товаровиробника від зовнішніх конкурентів.

Саме тому, з метою підвищення рівня маркетингового забезпечення агропромислових підприємств стратегічним завданням є здійснення комплексної програми реінжинірингу, що включає якісне здійснення основних бізнес-процесів з одночасним впровадженням нових інформаційних технологій та чітким визначенням центрів відповідальності.

Література.

1. Верникова Г.В. Что такое реинжиниринг / Г.В. Верникова. – Деньги. – 2002. – №9.
2. Конкуренентоспроможність національної економіки / [ред. Б.Є. Кваснюк та ін.]. – К.: Фенікс, 2005.
3. Менеджмент організацій: Навч. пос. /Немцов В. Д. та інші. – К.: УВПК. – “Ексіб”, 2001.
4. Радько В.І. Формування пропозиції на ринку молока регіону / В.І. Радько // Науковий вісник Національного аграрного університету. – К., 2007. – Вип. 110. – Ч. 2. – С. 177 – 181.
5. Стефанюк І. Б. Поняття, сутність і причини контролінгу / І. Б. Стефанюк // Фінанси України. – К., 2005. – № 2. С. 146–149.
6. Таранюк С.В. Реінжиніринг бізнес-процесів та особливості управління ризиками при його проведенні / С.В. Таранюк // Вісник СумДУ. Серія Економіка. – 2008, №2.
7. Черемных О.Н. Реинжиниринг: в чем его польза? / Черемных О.Н. – ANT Management, 2003.